

TYTUŁ: Sprawność innowacyjna filii zagranicznej a jej pozycja w sieci przedsiębiorstwa międzynarodowego - perspektywa filii utworzonych w Polsce

Rosnące znaczenie przedsiębiorstw międzynarodowych (PM) w gospodarce światowej stymuluje badania nad tym fenomenem. Ważny nurt badań obejmuje studia nad rozwojem filii zagranicznych (FZ), postrzeganych jako podmioty współkształtujące strategię PM, m.in. dzięki ich zdolności do tworzenia oraz pozyskiwania unikatowej wiedzy i wprowadzania innowacji. Nowy kierunek badań to studia nad znaczeniem więzi FZ z partnerami w wewnętrznej sieci PM oraz z partnerami niezależnymi w kraju goszczącym FZ dla sprawności innowacyjnej i –szerzej – dla pozycji filii w PM. Duże znaczenie filii PM w polskim przemyśle i ich udział w polskim eksporcie innowacyjnych produktów, a także zmienne oceny atrakcyjności Polski, jako kraju goszczącego ZIB (co wiąże się z ryzykiem potencjalnej relokacji FZ do innych krajów), skłaniają do analiz determinant decyzji PM dotyczących kierunków i trwałości rozwoju FZ utworzonych w Polsce lub ich likwidacji/relokacji. Im silniejsza jest pozycja danej FZ w sieci PM, tym większe prawdopodobieństwo jej (FZ) przetrwania i rozwoju. Jedną z tych determinant jest sprawność innowacyjna FZ, współokreślająca jej pozycję w sieci PM.

Problem naukowy podjęty w projekcie dotyczy determinant i dynamiki zmian pozycji, które FZ uzyskują w sieciach przedsiębiorstw międzynarodowych. Szczególną uwagę poświęcono znaczeniu sprawności innowacyjnej FZ w kształtowaniu jej pozycji. Główne cele poznawcze projektu to: 1) analiza czynników kształtujących pozycję FZ w sieci PM, ze szczególnym uwzględnieniem sprawności innowacyjnej FZ, oraz charakterystyka relacji między tymi czynnikami; 2) przygotowanie konceptualnego modelu dla analizy relacji między determinantami pozycji FZ w sieci PM; 3) identyfikacja i charakterystyka relacji między sprawnością innowacyjną i innymi determinantami pozycji FZ ulokowanych w Polsce, w kontekście otoczenia w tym kraju, jako goszczącym filie; 4) identyfikacja i interpretacja wpływu wewnętrznych więzi FZ w sieci PM oraz relacji FZ z lokalnymi partnerami w kraju goszczącym (oraz zakorzenienia tych więzi sprzyjającego transferowi wiedzy) na sprawność innowacyjną i – na pozycje FZ ulokowanych w Polsce; 5) zbadanie związku między sprawnością innowacyjną FZ w Polsce a zmianami ich pozycji w latach 2010–2015, co umożliwi ocenę zmian strategii FZ w okresie oddziaływania globalnego kryzysu; 6) ocena wpływu FZ ulokowanych w Polsce na sprawność innowacyjną polskich podmiotów.

Efektom realizacji projektu badawczego będzie wypracowanie oryginalnego modelu konceptualnego opisującego determinanty pozycji FZ w sieci PM i eksponującego znaczenie sprawności innowacyjnej danej FZ, a także zastosowanie tego modelu w badaniach pozycji FZ ulokowanych w Polsce. Pozycja FZ w PM będzie wyjaśniana: przez zdolność filii do tworzenia kompetencji, zwłaszcza tych umożliwiających innowacje technologiczne oraz nietechnologiczne; przez wkład FZ - dzięki jej sprawności innowacyjnej - w tworzenie przewagi konkurencyjnej PM; oraz przez wyniki ekonomiczne FZ i w efekcie – jej wpływ na strategię PM. Główne kategorie determinant pozycji FZ ujęte w modelu i testowane w badaniu obejmują: zdolność innowacyjną danej gospodarki goszczącej FZ, która może stanowić jej specyficzną przewagę konkurencyjną, sprawność innowacyjną FZ, która może być czynnikiem przewagi tej filii, a także wewnętrzne więzi FZ w sieci PM i relacje zewnętrzne FZ z niezależnymi partnerami w kraju goszczącym.

W projekcie zostaną przeprowadzone pogłębione studia literaturowe oraz badania empiryczne przy użyciu metod ilościowych i jakościowych. Dane w badaniach ilościowych zostaną zgromadzone z wykorzystaniem metody CATI (komputerowo wspomagane wywiady telefoniczne z kwestionariuszem), a badania jakościowe będą przeprowadzone przy użyciu metody studium przypadku. Badanie ilościowe obejmą statystycznie reprezentatywną próbę dużych i średnich FZ ulokowanych w Polsce, w branżach przemysłu przetwórczego. Badanie obejmie okres od 2010 do 2015 roku. Określenie zależności przyczynowych między zmiennymi pokazanymi w modelu koncepcyjnym i weryfikacja hipotez zostanie przeprowadzona z wykorzystaniem modelowania równań strukturalnych (SEM).

Realizacja projektu umożliwi ustalenie, jaki jest wpływ - na sprawność innowacyjną FZ - zdolności innowacyjnej Polski, jako kraju goszczącego FZ, a także relacji FZ (zwłaszcza - kooperacji w innowacjach) z podmiotami w sieci PM i z miejscowymi podmiotami. Badanie wskaże, na ile FZ działające w Polsce są zakorzenione na tym rynku, na ile ich relacje z partnerami krajowymi stymulują transfer wiedzy i innowacje zarówno w FZ, jak i firmach krajowych. Wskazane zostaną implikacje dla zarządów FZ, jak i ich polskich partnerów oraz podmiotów kształtujących politykę gospodarczą w Polsce. Proponowany model badawczy może być wykorzystany także przez polskie firmy w ich strategiach innowacji i internacjonalizacji - przy tworzeniu własnych FZ, kształtowaniu relacji filii z centralą i z partnerami w krajach goszczących, w działaniach stymulujących innowacyjność tych FZ i ich trwały rozwój. Mimo że projekt dotyczy tylko Polski, jako kraju goszczącego ZIB (co uzasadnia specyfika tego rodzaju badań FZ), można oczekiwać, że przyczyni się także do poszerzenia wiedzy na temat specyfiki ZIB napływających do innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej.